Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

7. rujna 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Oporezivanje – Oporezivanje energenata i električne energije – Direktiva 2003/96/EZ – Područje primjene – Članak 2. stavak 4. točka (b) – Električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije – Pojam”

U predmetu C-465/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Finanzgericht Düsseldorf (Financijski sud u Düsseldorfu, Njemačka), odlukom od 19. kolovoza 2015., koju je Sud zaprimio 3. rujna 2015., u postupku

Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH

protiv

Hauptzollamt Duisburg,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: E. Juhász, predsjednik vijeća, C. Vajda (izvjestitelj) i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: X. Lopez Bancalari, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 17. studenoga 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH, K. Möhlenkamp, *Rechtsanwältin*, i C. Palme,

– za Hauptzollamt Duisburg, H. Tulowitzki i P. Germelmann, u svojstvu agenata,

– za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt i D. Robertson, u svojstvu agenata, uz asistenciju M. Gray, *barrrister*,

– za Europsku komisiju, F. Tomat i M. Wasmeier, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 19. siječnja 2017.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje Direktive Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL 2003., L 283, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 75.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH (u daljnjem tekstu: Hüttenwerke Krupp) i Hauptzollamta Duisburg (Glavni carinski ured u Duisburgu, Njemačka, u daljnjem tekstu: glavni carinski ured), povodom odbijanja porezne olakšice koju je zatražio Hüttenwerke Krupp na temelju električne energije korištene u njegovu pogonu u studenome 2012. za rad turbopuhalice.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U skladu s uvodnim izjavama 2. do 7., 11., 12. i 22. Direktive 2003/96:

„(2) Nedostatak propisa Zajednice kojima se utvrđuju najniže stope oporezivanja električne energije i energenata, osim mineralnih ulja, mogao bi negativno djelovati na pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.

(3) Pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta i ostvarivanje ciljeva ostalih politika Zajednice zahtijeva da se na razini Zajednice utvrde najniže razine oporezivanja većine energenata, uključujući električnu energiju, prirodni plin i ugljen.

(4) Značajne razlike u oporezivanju energije, koje države članice primjenjuju na nacionalnoj razini, mogle bi se pokazati štetnima za pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.

(5) Utvrđivanjem odgovarajućih najnižih stopa oporezivanja na razini Zajednice omogućit će se smanjenje postojećih razlika među nacionalnim stopama oporezivanja.

(6) U skladu s člankom 6. Ugovora [o EZ-u], u definiciju i provedbu ostalih politika Zajednice moraju se uključiti kriteriji zaštite okoliša.

(7) Kao potpisnik Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, Zajednica je ratificirala Protokol iz Kyota. Oporezivanje energenata i, prema potrebi, električne energije jedan je od instrumenata na raspolaganju za postizanje ciljeva Protokola iz Kyota.

[…]

(11) O poreznim mjerama koje se poduzimaju u vezi s provedbom općeg sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije odlučuje svaka pojedina država članica. S tim u vezi države članice mogu odlučiti ne povećavati sveukupno porezno opterećenje ako smatraju da bi primjena takvog načela porezne neutralnosti mogla doprinijeti restrukturiranju i modernizaciji njihovih poreznih sustava poticanjem ponašanja kojim bi se postizala bolja zaštita okoliša i povećano korištenje radne snage.

(12) Cijene energije ključni su elementi politike Zajednice na području energije, prometa i okoliša.

[…]

(22) Energenti bi trebali u osnovi biti podložni općem sustavu Zajednice kad se koriste kao gorivo za grijanje ili pogonsko gorivo. U tom smislu, u prirodi je i logici poreznog sustava da se iz područja primjene općega sustava izuzmu energenti koji imaju dvostruku upotrebu, oni koji se ne koriste kao pogonsko gorivo, kao i oni u mineraloškim procesima. Električna energija koja se koristi na slične načine trebala bi se tretirati na isti način."

4 Članak 1. Direktive 2003/96 obvezuje države članice da uvedu poreze na energente i električnu energiju u skladu s tom direktivom.

5 Članak 2. stavak 1. navedene direktive utvrđuje „energente" navodeći popis proizvoda koji su obuhvaćeni oznakama kombinirane nomenklature iz Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL 1987., L 256, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 12., str. 3.). Člankom 2. stavkom 2. navedene direktive potvrđuje se da se ona također primjenjuje na električnu energiju obuhvaćenu oznakom 2716 navedene nomenklature.

6 Članak 2. stavak 4. iste direktive glasi:

„Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

[…]

(b) sljedeće uporabe energenata ili električne energije:

– energenti koji se koriste za druge potrebe, osim kao pogonska goriva ili gorivo za ogrjev,

– dvojno korištenje energenata.

Energent ima dvojno korištenje ako se upotrebljava kao loživo ulje i za druge namjene, osim kao pogonsko gorivo ili loživo ulje. Uporaba energenata za kemijske redukcije i u elektrolitskim i metalurgijskim procesima smatra se kao dvojno korištenje,

– električna energija, koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije i u elektrolitičkim i metalurgijskim procesima,

[…]"

Njemačko pravo

7 Na temelju članka 9.a stavka 1. Stromsteuergesetza (Zakon o porezu na električnu energiju) u verziji primjenjivoj na činjenice iz glavnog postupka:

„Sniženje, povrat ili naknada poreza na električnu energiju daje se na zahtjev ako se potvrdi da je električna energija bila oporezovana i da ju je koristio poduzetnik koji radi u proizvodnji

[…]

4. za kemijske reakcije redukcije

[…]"

Glavni postupak i prethodno pitanje

8 Hüttenwerke Krupp upravlja čeličanom. U pogonu čeličane s visokom peći proizvodi se sirovo željezo postupkom kemijske redukcije od željezne rudače i koksa.

9 Pogon sadržava turbopuhalice, koje pokreću električni motori, putem kojih se okolni zrak komprimira kako bi ga se dovelo do *cowpersa*. Komprimirani, a zatim zagrijani zrak potom se injektira drugim puhalicama u visoku peć, gdje se događa kemijska redukcija tijekom koje se željezna rudača postupno pretvara u željezo dodavanjem na visokoj temperaturi ugljikova monoksida. Injektiranje vrućeg komprimiranog zraka potrebno je kako bi se pokrenula i održala kemijska redukcija u visokoj peći.

10 Hüttenwerke Krupp podnio je 26. travnja 2013. glavnom poreznom uredu zahtjev za poreznu olakšicu na temelju stavka 9.a Zakona o porezu na električnu energiju za 20 585,2 MWh električne energije korištene u studenome 2012. za rad turbopuhalice. Glavni carinski ured odlukom od 4. lipnja 2013. odbio je taj zahtjev. Također je odbio žalbu koju je Hüttenwerke Krupp podnio protiv te odluke o odbijanju.

11 Hüttenwerke Krupp protiv te odluke podnio je tužbu pred sudom koji je uputio zahtjev.

12 Navodi da pojam „električna energija, koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije” iz članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje Direktive 2003/96 pokriva sve namete na električnu energiju koja služi za postupak kemijske redukcije, kao što to pokazuje pojam „u svrhu” upotrijebljen u tekstu te odredbe. Prema njemu, taj pojam uključuje cijeli postupak ostvarenja kemijske redukcije a da se ne čini razlika između njegovih različitih etapa. Stoga bi dio postupka kemijske redukcije bio i prijenos komprimiranog zraka, bez kojeg taj postupak ne bi bio moguć.

13 Naprotiv, glavni carinski ured navodi da električna energija treba biti korištena za postupak kemijske redukcije, a ne u sporednim ili pomoćnim pogonima u drugom stadiju postupka, čak i ako su ti pogoni neophodni za proizvodnju sirovog željeza. Električna energija korištena u turbopuhalici koja funkcionira prije pravog postupka kemijske redukcije ne može se smatrati izravno korištenom u svrhu tog postupka.

14 Sud koji je uputio zahtjev navodi da rješenje postupka koji se pred njim vodi ovisi o tumačenju koje treba dati pojmovima iz članka 9.a stavka 1. Zakona o porezu na električnu energiju, u verziji primjenjivoj na činjenice iz glavnog postupka, kojim se provodi članak 2. stavak 4. točka (b) treća alineja Direktive 2003/96.

15 Navedeni sud pak smatra da je korištenje okolnog zraka koji je komprimiran i zagrijan u visokoj peći neophodna sastavnica postupka visoke peći, a stoga i postupka kemijske redukcije, koji, dakle, ne bi trebalo kvalificirati „ranijim, već završenim postupkom”. Dodaje da se vrući komprimirani zrak proizvodi samo radi opskrbe visoke peći elementom koji je apsolutno potreban za kemijsku redukciju.

16 U tim je okolnostima Finanzgericht Düsseldorf (Financijski sud u Düsseldorfu, Njemačka) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 2. stavak 4. točku (b) treću alineju Direktive Vijeća 2003/96 […] u vezi s procesom proizvodnje sirovog željeza u visokim pećima tumačiti na način da i električnu energiju za pogon puhalica treba smatrati električnom energijom koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije?”

O prethodnom pitanju

17 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. stavak 4. točku (b) treću alineju Direktive 2003/96 tumačiti na način da je električna energija korištena za pogon puhalica namijenjenih komprimiranju zraka, zatim korištenog u visokoj peći u postupku proizvodnje sirovog željeza kemijskom redukcijom željezne rudače, „električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije” u smislu te odredbe.

18 To pitanje zapravo dovodi do pitanja stupnja povezanosti koji mora postojati između električne energije i kemijske redukcije kako bi se moglo smatrati da se električna energija koristi „prvenstveno u svrhu kemijske redukcije” u smislu članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje Direktive 2003/96.

19 U tom smislu valja podsjetiti da se člankom 2. stavkom 4. točkom (b) Direktive 2003/96 iz njezina područja primjene izuzima niz energenata i električna energija korištena u svrhe koje su ondje navedene. Stoga energenti i električna energija koji su obuhvaćeni tom odredbom nisu podvrgnuti oporezivanju u skladu s tom direktivom.

20 Tako je iz područja primjene Direktive 2003/96 izuzeta „električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije” iz članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje te direktive.

21 Uobičajen smisao pojmova „električna energija koja se […] koristi u svrhu kemijske redukcije” u različitim jezičnim verzijama navedenog članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje navodi na to da udaljen odnos između korištenja električne energije i kemijske redukcije nije dovoljan da bi se takvo korištenje podvrgnulo području primjene te odredbe, kao što u tu svrhu nije dovoljno korištenje električne energije koja nije potrebna za izvršenje kemijske redukcije.

22 Međutim, tekst Direktive 2003/96 ne omogućava sam po sebi određivanje postoji li dovoljno uska veza između električne energije korištene u svrhu poput one iz glavnog postupka i kemijske redukcije u smislu navedene odredbe.

23 Stoga valja imati na umu ne samo pojmove iz članka 2. stavka 4. točke (b) treće alineje Direktive 2003/96 nego i njezin kontekst i ciljeve iz propisa kojih je dio (vidjeti osobito presudu od 10. rujna 2014., Holger Forstmann Transporte, C-152/13, EU:C:2014:2184, t. 26.).

24 U tom smislu valja istaknuti da se na temelju članka 2. stavka 4. točke (b) druge alineje navedene direktive ona ne primjenjuje na energente koji imaju dvojno korištenje. Stoga valja dodati da se definicija energenata koji imaju dvojno korištenje nalazi u toj odredbi, iz koje proizlazi da energent ima dvojno korištenje ako se upotrebljava kao loživo ulje i za druge namjene, osim kao pogonsko gorivo ili loživo ulje. Uporaba energenata za kemijske redukcije smatra se kao dvojno korištenje.

25 Članak 2. stavak 4. točka (b) Direktive 2003/96 treba se tumačiti s obzirom na uvodnu izjavu 22., koja iznosi da bi energenti trebali u osnovi biti podložni općem sustavu Zajednice kad se koriste kao gorivo za ogrjev ili pogonsko gorivo. Iz te uvodne izjave ujedno proizlazi da je u prirodi i logici poreznog sustava da se iz područja primjene općeg sustava izuzmu energenti koji imaju dvostruku uporabu i da bi se električna energija koja se koristi na slične načine trebala tretirati na isti način.

26 Kao što je to Komisija iznijela u svojim očitovanjima, zbog te međusobne zamjenjivosti energenata i električne energije zakonodavac Unije odabrao je rezervirati isti tretman za te proizvode, u svrhu ograničenja područja primjene Direktive 2003/96 i stoga u svrhu njihova oporezivanja sukladno toj direktivi. Određivanje njezina materijalnog područja primjene dopušta, naime, općenito utvrđenje minimalne razine oporezivanja na razini Europske unije kako za energente tako i za električnu energiju i u konačnici postizanje cilja iz navedene direktive, kako je iznesen u njezinim uvodnim izjavama 2. do 6., 7., 11. i 12., odnosno, s jedne strane, osiguranje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta u energetskom sektoru i, s druge strane, poticanje ciljeva politike zaštite okoliša.

27 S obzirom na razmatranja iznesena u točkama 25. i 26. ove presude, važno je istaknuti da bi tumačenje pojma „električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije”, navedenog u trećoj alineji članka 2. stavka 4. točke (b) Direktive 2003/96, koje bi bilo šire od onoga koje je rezervirano za pojam „uporaba energenata za kemijske redukcije” u smislu druge alineje te odredbe imalo za učinak prekinuti jednak tretman koji je želio zakonodavac Unije između energetskih proizvoda i električne energije korištene na isti način u svrhu ograničenja područja primjena navedene direktive.

28 Takvo bi tumačenje, naime, imalo za posljedicu izuzimanje električne energije iz oporezivanja utvrđenog Direktivom 2003/96 na štetu energenta korištenog na isti način, koji bi pak bio podvrgnut porezu sukladno toj direktivi. S obzirom na međusobnu zamjenjivost energenata i električne energije, to tumačenje imalo bi za učinak favoriziranje korištenja električne energije na štetu energenata, što bi u konačnici bilo protivno dvostrukom cilju iz Direktive 2003/96, navedenom u točki 26. ove presude.

29 U ovom slučaju također valja precizirati da iz odluke o upućivanju zahtjeva ne proizlazi da se u pogonu koji je predmet glavnog postupka električna energija korištena za pogon puhalica koristi na različit način od one za pogon električnih motora potrebnih za komprimiranje okolnog zraka. Očitovanja Hüttenwerkea Krupp temelje se također na premisi prema kojoj je električna energija iz glavnog postupka korištena za pogon turbopuhalica kao pogonske snage. Hüttenwerke Krupp je, nadalje, kao odgovor na pitanje Suda na raspravi potvrdio da je komprimirani zrak, nakon što je izišao iz turbopuhalica, zagrijan u *cowpersu*, prije nego što je injektiran u visoku peć.

30 No, da je turbopuhalica funkcionirala zahvaljujući energentu kao što je dizelsko gorivo, a ne zahvaljujući električnoj energiji, on ne bi bio obuhvaćen pojmom energenta za „dvojno korištenje” u smislu prve rečenice članka 2. stavka 4. točke (b) druge alineje Direktive 2003/96, što bi mu omogućilo da ima korist od isključenja iz područja primjene te direktive jer bi uporaba predmetnog energenta služila samo proizvodnji pogonske snage, što bi, dakle, odgovaralo korištenju kao pogonskog goriva.

31 Stoga se, zbog razloga navedenih u točkama 26. do 28. ove presude, treća alineja ne može tumačiti na način da isključuje iz područja primjene navedene direktive električnu energiju koja se koristi u istu svrhu kao energent, bez ukidanja istog tretmana energenata i električne energije koji je želio zakonodavac Unije u svrhu utvrđenja područja primjene Direktive 2003/96.

32 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 2. stavak 4. točku (b) treću alineju Direktive 2003/96 treba tumačiti na način da električna energija korištena za pogon puhalica namijenjenih komprimiranju zraka, zatim korištenog u visokoj peći u postupku proizvodnje sirovog željeza kemijskom redukcijom željezne rudače, nije „električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije” u smislu te odredbe.

Troškovi

33 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Članak 2. stavak 4. točku (b) treću alineju Direktive Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije treba tumačiti na način da električna energija korištena za pogon puhalica namijenjenih komprimiranju zraka, zatim korištenog u visokoj peći u postupku proizvodnje sirovog željeza kemijskom redukcijom željezne rudače, nije „električna energija koja se prvenstveno koristi u svrhu kemijske redukcije” u smislu te odredbe.

Potpisi